

[Aksel Møller.]

formindske spillerummet mellem huslejeniveauerne i nyt og gammelt byggeri dels ved denne gradvise, langsommelige og langvarige forhøjelse af lejen i det gamle byggeri, dels ved en nedbringelse af huslejen i det sidste par års nybyggeri. Ak ja, men man skal nu være optimist udover alle grænser og have en bevaret barnetro på socialistisk planøkonomi for at kunne tro, at den slags ting lader sig gøre. Alle de erfaringer, vi har gjort blot i de år, der er gået, siden den daværende indenrigsminister, det nuværende ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, skabte sine planer for disse områder, viser os, hvor sårbar planlægning af den slags ting er i det hele taget, og hvor hyppigt udviklingen omstøder selv tilsyneladende fundamentale præmisser.

For at nå ned til lejeniveauet pr. 1. januar 1950 stiller den højtærede minister altså forslag om at forøge statens forpligtelser med hensyn til boligbyggeriet. Jeg kunne have tænkt mig, at det ville have været meget, meget mere realistisk, og at ministeren derfor også ville have haft større mulighed for at kunne overbevise det høje ting, om han i alt fald havde nøjedes med at sætte kræfterne ind på at hindre en yderligere stigning i byggeomkostningerne. Forslaget om at gå tilbage til niveauet pr. 1. januar 1950 vil jo efter de beregninger, der er opstillet i bemærkningerne, forøge statens årlige driftsudgifter med 10 mill. kr. om året — under forudsætning af, at det nuværende byggeomfang bevares — så at den årlige udgift, svarende til det byggeri, der allerede har fundet sted, vil blive på ca. 130 mill. kr., voksende med 26 mill. kr. om året. Jeg ser nok, at det stilles os i udsigt, at tilvæksten måske kan blive noget mindre, ved at statsstøtten til nybyggeriet underkastes visse begrænsninger, men mon dog den højtærede minister tror på, at det vil komme til at dreje sig om betragtelige besparelser? Nej, det, vi har sikkerhed for, det er, at vedtages lovforslagets bestemmelser om fastholden af lejeniveauet pr. 1. januar 1950 i nybyggeriet, vil den højtærede ministers boligdepartement efter disse 8-9 års forløb koste staten henvend 400 mill. kr. om året i en lang, lang årrække.

Denne bedømmelse af dette lovforslags

indflydelse på statens driftsbudget forudsætter endda, at byggeprisniveauet er så elskværdigt ikke at stige yderligere. Er der nu nogen som helst grund til at tro på en sådan hjælpsomhed? Den første forudsætning for, at byggepriserne ikke vil stige yderligere, er, at regeringen fører en almindelig samfundspolitik, hvis formål er at holde priser og dermed også lønninger i ro. Den anden forudsætning er, at regeringen tillige råder over midler til at afbøde de prisstigningstendenser, der kommer udefra. Jeg har ikke tillid til, at den almindelige økonomiske politik, der føres her i landet i dag, opfylder disse forudsætninger, og jeg tror ikke, at udviklingen ærbødigt vil respektere den højtærede ministers kalenderstreg. Der kræves formentlig en anden regering med en mere bevidst målsætning i sin økonomiske politik, om der skulle være blot skygge af mulighed for, at de omtalte forudsætninger kunne tilvejebringes. I det hele taget er det egentlig en charmerende opfattelse af den økonomiske sammenhæng at tro, at man kan pille en enkelt vare ud af hele systemet og holde en særlig pris på den, uden at det vil komme til at påvirke alt andet i samfundet, især når det drejer sig om en så betydningsfuld vare som boligen. Men den højtærede ministers optimisme er jo åbenbart til rådighed for ham i ubegrænset omfang, når han skriver lovforslag; han ikke blot forestiller sig, at det nuværende byggeprisniveau kan holdes, han regner med, at det vil gå ned. Da han formentlig endnu kun havde korrekturarkene til sit lovforslag færdige, da overenskomstforslaget blev bekræftet, havde der måske været tid til i alt fald at pille den del af den grænseløse optimisme, som lod ministeren tro, at også byggepriserne ville gå ned, ud af motiveringen for lovforslaget.

Ministerens tillid til, at byggepriserne vil falde, er, såvidt jeg kan se, ikke bekræftet af de tegn i sol og måne, som viste sig samtidig med overenskomstforslagets vedtagelse. Om kort tid vil det forhøjede lønniveau afspejle sig ikke blot i den direkte byggeproces på byggepladsen, men naturligvis også i materialepriserne. Hvis jeg var i ministerens sted, ville jeg have haft større bekymringer, end han nu har, og derfor ikke have vovet at bebude, at byggepriserne nu vil gå ned, endnu mindre at